

ШАМИЛЬ АХМАДУЛЛІН

ЯК ЛЕГКО ВЧИТИСЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ВІД **6** ДО **11**

КНИГА ДЛЯ БАТЬКІВ

Перекладач Наталія Матвійчук

Київ
BOOKSNEF
2021

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

Чому діти не хочуть вчитися? 5

РОЗДІЛ 2

Як допомогти дитині стати успішною.
Практичні поради, рекомендації,
найефективніші методики 31

РОЗДІЛ 3

Як вирішувати нейропсихологічні проблеми 89

РОЗДІЛ 4

Методики ефективного навчання 181

РОЗДІЛ 5

Модель ідеального навчання 197

РОЗДІЛ 6

Конкретні методи ефективного навчання,
потрібні дитині в початковій школі 215

ДОДАТОК 231

РОЗДІЛ 1

ЧОМУ ДІТИ НЕ ХОЧУТЬ ВЧИТИСЯ?

НЕСПОДІВАНИЙ ПОЧАТОК

Віталик повільно йшов зі школи додому. Сказати, що він не поспішав, — це не сказати нічого. Спочатку він довго стояв і дивився, як ганяють у футбол хлопці в шкільному дворі, потім розглядав кору на дереві та мурашок, які бігають по ній.

Попереду в нього була ще одна важлива справа — перш ніж повернутися додому, йому потрібно було повністю розрядити телефон. Адже як інакше пояснити мамі, чому телефон так довго був поза зоною?

А вимкнений телефон був лише з однієї простої причини: Віталик сам перевів його в режим АВІА, щоб мама не змогла до нього додзвонитися.

Зробив він це ще кілька годин тому, коли Олена Степанівна оголосила оцінки за піврічний переказ з рідної мови.

Віталик, звісно, відчував, що оцінка може виявитися не дуже гарною, але все ж сподівався на 9/9 (перша оцінка за зміст, друга — за орфографію), іноді навіть закрадалася думка — а раптом 12/9 чи навіть 12/12? А чому б і ні, адже Віталик так довго і старанно готовувався до цього переказу. Годинами навчався запам'ятовувати на слух тексти, вчив

правила рідної мови та повторював написання словникових слів, адже у переказі могли легко трапитися ці слова.

Дійсність виявилася значно неприємнішою. Олена Степанівна голосно називала прізвище, ім'я учня і його оцінку. Оцінки були абсолютно різні, від «незадовільно» до «відмінно». Дійшовши до імені Віталика, вона голосно промовила:

— Єфимов Віталій — шість/четири, — окремо зробивши акцент на другій оцінці — четири з натяжкою. — Де у нас Віталик?

Віталик підняв уже близьку від сліз очі та боязко озвався:

— Я тут.

— Взагалі, Віталію, за таку кількість помилок зазвичай ставлять ще нижчу оцінку, але я тебе пожаліла, бачу, що старався, — добила його Олена Степанівна.

Зазвичай Віталик намагався ніколи не плакати, адже хлопчикам соромно плакати, але тієї миті він не міг нічого з собою вдіяти. Очі самі наповнювались сльозами від суміші образів й жалю до себе. А ще в голові промайнула неприємна думка: Я ТУПИЙ. Адже Віталик витратив стільки часу на підготовку, а результат був таким сумним і неприємним.

Із заздрістю він подивився на свого однокласника Діму, який, як завжди, отримав 12/12, і стало ще прикріше. Прикро було тому, що Діма ніколи не прів над книжками, а добре читатися у нього виходило якось само собою. Він легко міг переказати будь-який текст на уроках читання і природи, дуже швидко

рахував в умі та розв'язував задачі з математики, а ще писав практично без помилок. Ні, звісно. Діма робив уроки і займався вдома, як і більшість хлопців, але робив це дуже легко, без зайвого напруження, нібіто граючись. А ще Діма встигав відвідувати безліч різних секцій та ще й примудрявся професійно займатися футболом.

Ох, як же Віталик хотів зараз опинитися на місці Діми. Він почав уявляти, як вихваляють його в класі, як заздрять йому інші хлопці та як пишаються ним його тато і мама...

Від приємних думок його відірвала коротка вібрація телефону в кишені. Повідомлення від мами: ЯК НАПИСАВ ПІДСУМКОВИЙ ПЕРЕКАЗ? Віталик дістав із кишені телефон і швидко перевів його в режим АВІА, щоб не відповідати мамі. Він навіть не хотів цього, просто рука якось зробила це сама.

Звичайно, Віталик розумів, що мама незабаром зателефонує йому, а почувши «АБОНЕНТ НЕДОСТУПНИЙ АБО ПЕРЕБУВАЄ ПОЗА ЗОНОЮ ДІЇ МЕРЕЖІ», почне хвилюватися, телефонуватиме однокласникам, але це його зараз не бентежило. Просто він не хотів про це говорити. А ще він знов, що коли батьки будуть хвилюватися за його життя, то можуть забути про погані оцінки.

Віталик сидів на паркані й грав у гру на телефоні. Батарейка швидко розряджалася. Його переповнювали дуже неприємні почуття: образа за те, що всі старання не принесли жодної користі, страх, що мама лаятиме за погану оцінку, і якийсь смуток від

того, що такий непутячий. І от, ображений на весь світ, Віталик грався, сидячи на паркані, коли почув упевнене:

— Дай пограти.

Від несподіванки він мало не впав з паркану. Перед ним стояло двоє хлопців на кілька років старших за нього. Одного він знов, його звали Микита, він навчався в п'ятому класі і жив у сусідньому під'їзді. У школі був особистістю відомою: «двієчник», хуліган, словом, той, хто явно не є прикладом для наслідування. Його батьків часто викликали до школи, а вчителі частенько брали Микиту за взірець того, яким бути не треба. Другого хлопця Віталик бачив уперше.

— Не бійся, не зачепимо, — промовив Микита. — У що граєш? Дай-но й мені!

Віталик боязко простягнув свій телефон, і Микита почав грати. Втім, довго грати у нього не вийшло, буквально через п'ять хвилин телефон вимкнувся: сів акумулятор. Микита голосно вилася і навіть хотів кинути телефон об землю, але вчасно зупинився.

— Що з телефоном? — обурено запитав Микита у Віталика.

— Сів акумулятор, — несміливо відповів Віталик.

— Гаразд, неважливо, палити будеш? — запитав у Ві-

талика Микита, спритно дістаючи з пачки дві цигарки собі й своєму супутнику та простягаючи відкриту пачку Віталику.

— Я не палю, — скромно відповів Віталик.

— Бери, не сци, мамка не дізнається, — наполягав Микита, і Віталик боязко взяв до рук цигарку...

* * *

Тут наша історія несподівано обривається, ви можете додумати її самі. Більшість читачів, які мають дітей відповідного віку, з упевненістю скажуть: «А май / моя (Мишко, Марійка, Артем, Аліна, Христина, Сергій тощо) у таку ситуацію точно не потрапить. І звичайно, поводитиметься зовсім інакше. Для моєї дитини погані оцінки вже точно не стануть причиною обману / паління /дружби з поганою компанією».

Мушу вас засмутити. Поведінка будь-якої людини, а тим паче дитини, визначається не її життєвими цінностями, а ситуацією, у якій вона опинилася. Кажучи простими словами, будь-яку дитину (та й будь-яку людину), незалежно від рівня вашої з нею дружби, можна помістити в ситуацію, де вона вчинить «погано» і дуже вас здивує/засмутить.

Для наочності розповім про один дуже відомий експеримент, який називався «добрий самарянин».

У 1978 році психологи Джон Дарлі Й Деніел Батсон провели експеримент, в основу якого лягла біблійна легенда про доброго самарянина.

У цій біблійній легенді розповідається про те, як на одного мандрівника, який прямував з Єрусалима до

Ерихона, напали розбійники. Вони пограбували, побили його й покинули помирати на дорозі. Священик, який проходив повз, замість допомогти бідоласі, вдав, що не помітив його. Потім пройшов левіт (давньоєврейський священнослужитель), який тільки глянув на ледь живого і теж покрокував далі. За ним ішов самарянин і, хоча самаряни ворогували з юдеями, перев'язав бідоласі рани, відвіз його до готелю і доглядав за пораненим, а наступного ранку заплатив господареві готелю за те, щоб той подбав про бідолаху, пообіцявши в разі необхідності відшкодувати всі витрати.

А тепер сама суть експерименту.

В експерименті взяли участь студенти богословської семінарії. Їм доручили провести коротку бесіду на тему біблійного переказу про доброго самарянина, після чого вони мали перейти до іншого корпусу університету. На дорозі між двома університетськими будівлями сидів, скорчившись, актор і вдавав людину, яка явно потребує допомоги. В експерименті було важливо зрозуміти, чи нададуть семінаристи йому допомогу?

Студентів довільним чином розділили на дві групи. Одним казали, що їм слід поквапитися, бо для переходу до іншого корпусу залишилося всього кілька хвилин. Іншим було оголошено, що поспішати не потрібно.

Результати експерименту

Експеримент Дарлі і Батсона показав, що поспіх дійсно був визначальним чинником у тому, чи зупинялися

піддослідні біля людини, яка потребувала допомоги, чи проходили мимо. Із тих, кому не потрібно було поспішати, до бідолахи підійшли 63% студентів; а серед тих, хто поспішав, — усього 10%.

А тепер поміркуймо над цим експериментом: який стосунок він має до поведінки Віталика?

Безпосередній.

○.....□

Наші дії безпосередньо залежать від зовнішніх обставин. Дії вашої дитини також.

○.....□

Тільки-но уявіть, всього ОДИН параметр призвів до того, що вшестеро менше людей допомогли тому, хто лежить на землі, а решта воліла просто не звертати уваги на знедоленого.

Ви можете сказати, що ж є інші 37%? І моя дитина точно потрапить у ці 37%. На жаль, для будь-якої дитини можна підібрати умови, коли вона вчинить не так, як нам хотілося б і як правильно. На жаль, так працює наш мозок. Дії та поведінка дитини залежать від багатьох параметрів.

Розберімо на прикладі цієї ситуації, що ж привело до того, що Віталик обдурив маму і готується познайомитися з цигаркою? Навіть якщо до цього він був найслухнянішою дитиною у світі. Для цього вистачить всього двох причин.